SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.: 25/3011
Dok.nr: 25/15552
Arkiv:
Saksbehandler: Jim-Roger Haugnes
Dato: 12.05.2025

Orienteringssak - Avløpssituasjonen i Sigerfjorden

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
O - 026/25	Formannskapet	05.06.2025

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING
Formannskapet tar saken til orientering.

Formannskapet behandling - 05.06.2025 - O-026/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Forslag fra SP, foreslått av Elisabeth Reinsnes, Senterpartiet

Saken omgjøres til drøftingssak.

Votering:
Forslaget enstemmig vedtatt.

Formannskapet O - 026/25 VEDTAK:
Saken omgjøres til drøftingssak.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Det ble i k-sak 079/24 den 16.12.2024 vedtatt bl.a. følgende:

Avløpssituasjonen i Sigerfjord er prekær i forhold til ny boligbygging. Dette gjelder stort sett hele området fra Hagen til Kjerringnes. Det bør utredes hva som bør gjøres for å tilrettelegge for boligbygging.

FAKTA I SAKEN

Tettstedet Sigerfjord har ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) en befolkning på 814 innbyggere, mens administrasjonens beregninger anslår at bosetningen i området ligger rundt 936 personer. I tillegg kommer en andel hytter, industri og næringsvirksomhet, noe som gir en samlet beregning på cirka 1071 person-equivalenter (PE). Infrastruktur for avløp og overvann i Sigerfjord er imidlertid av eldre dato, med anlegg som hovedsakelig stammer fra 1960- og 1970-tallet. En betydelig del av dette består av fellessystemer, der avløp og overvann føres i samme rørledning, noe som fører til utfordringer knyttet til kapasitet og systemets evne til å oppfylle dagens krav til miljø og drift. Dette peker på et behov for en langsiktig oppgradering og modernisering av infrastrukturen for å møte framtidige behov.

Nøkkeltall for dagens infrastruktur:

- Total lengde på avløpsnett: 10 010 meter
- Andel fellessystemer for avløp og overvann: 8 718 meter
- Spillvanns ledninger: 1 292 meter
- Overløpsledning: 295 meter

Dagens og kommende krav i forurensningsloven er strenge, og det stilles krav om at utslipp skal være i samsvar med miljøstandarder som sikrer vannressursene mot forurensning. Vi står nå overfor et nytt EU-direktiv som vil føre til økte krav og høyere forventninger til vannkvalitet og avløpsrensing. Dette inkluderer blant annet et kommende direktiv for vannkvalitet som vil stille strengere krav til rense kapasitet, utslippsreduksjoner og dokumentasjon. Disse endringene vil kreve en betydelig oppgradering av eksisterende infrastruktur for å kunne møte de nye kravene og sikre en bærekraftig forvaltning av vannressurser. Spesielt vil overgangen fra dagens §13 i forurensningsforskriften til §14 innebære økte krav til overvåkning, dokumentasjon og renseløsninger.

Sigerfjord kan bli integrert i disse planene, og må derfor vurderes i forbindelse med etablering av et nytt sentralt renseanlegg som kan dekke Sigerfjord, Strand og Sortland sentrum. Dette anlegget vil være en sentral del av en fremtidsrettet plan for å møte både dagens og morgendagens krav til vannkvalitet, kapasitet og miljøpåvirkning, og bør ses i sammenheng med en helhetlig oppgradering av infrastrukturen for å sikre kommunens langsiktige bærekraft og miljømål.

Vårt arbeid er målrettet og systematisk. Administrasjonen jobber med nøye kartlegging av dagens nett, vurderinger av utslippstillatelser, og tilpasning til de strengere rensekravene som både EU og nasjonale myndigheter legger opp til. Som en del av dette utfordrende arbeidet vil også Sigerfjord bli vurdert som eget delområde. Der vil det bli utviklet en tiltaksplan for oppgradering og forbedring av infrastrukturen, slik at vi kan møte fremtidige krav til både kapasitet og utslipp.

Det første steget er en grundig kartlegging av infrastrukturen vår. Ved å identifisere svakheter og kapasitetsbegrensninger, legger vi et solid grunnlag for å lage en langsiktig og realistisk plan. Samtidig må vi se i retning av fremtidige behov, basert på forventet befolkningsvekst, nye boliger, fritidsbebyggelse og industri. Dette krever en helhetlig vurdering for å dimensjonere et system som fullt ut kan håndtere økt belastning uten å gå på kompromiss med miljøet eller driftssikkerheten.

Revisjonen av kommunens hovedplan for avløp er en viktig brikke i denne prosessen. Innenfor rammen av denne revisjonen vil Sigerfjord bli inkludert i en spesifikk tiltaksplan, hvor prioriteringer og nødvendige oppgraderinger tydelig framkommer. Dette gjør at vi har en klar og målrettet vei videre, med tilpassede tiltak for de områdene som trenger det mest, og ikke minst for å møte de nye, strengere rensekravene.

Det er også viktig å legge planer for hvordan de store investeringene skal finansieres. Vi må ha en offensiv og variert finansierings strategi, der offentlige midler, og samarbeid med private aktører står sentralt. Slik kan vi unngå at kostnadene blir unødvendig store for kommunen, samtidig som faresignaler om miljøbelastning og kapasitets utfordringer unngås.

Et annet sentralt punkt er involvering av lokalbefolkning, utbyggere, næringsliv og andre berørte parter. Deres innspill, støtte og engasjement er helt avgjørende for å lykkes med både planlegging og gjennomføring. Dette burde være et samarbeidsprosjekt der alle drar i samme retning. For eksempelvis kan utbyggingsavtaler benyttes for å kunne dra prosjektene i riktig retning mot realisering.

Administrasjonen er klar over at dette er et langsiktig og komplekst arbeid som krever grundig planlegging og tett oppfølging over tid. For å lykkes med å møte de tøffe kravene som et nytt EU-direktiv vil innebære, er det avgjørende å ha gode, forankrede hovedplaner som støtter opp under en helhetlig og strategisk tilnærming. Dette inkluderer også at ulike avdelinger og fagområder må samarbeide tett for å koordinere innsatsen, dele kunnskap og sikre at ulike tiltak og investeringer henger godt sammen. Et godt forankret og tverrsektorielt samarbeid vil legge grunnlaget for at vi kan gjennomføre nødvendige oppgraderinger, oppfylle kravene.

VURDERING

Sigerfjord har en eldre avløps infrastruktur som ikke tilfredsstiller dagens krav, og med nye EU-krav og en overgang til §14 i forurensningsforskriften, vil behovet for oppgradering øke betydelig. For å lykkes må det legges vekt på godt forankrede hovedplaner, tverrfaglig samarbeid og langsiktig oppfølging. En helhetlig tilnærming er avgjørende for å møte både nåværende og fremtidige utfordringer knyttet til vann og avløp.

Personalmessige forhold

Implementering av de omfattende oppgraderingene og den langsiktige planen krever at administrasjonen har tilstrekkelige ressurser og kompetanse. Det er viktig å erkjenne at de nye kravene fra EU og endringer i forskrifter, som overgang til §14, vil øke arbeidsmengden og kompleksiteten i arbeidet. For å sikre at prosessene håndteres effektivt og i tråd med lover og forskrifter, må det vurderes behov for å øke administrasjons kapasiteten. Dette kan innebære rekruttering av flere fagpersoner, styrking av prosjektstyring og tilførsel av nødvendig teknisk kompetanse, slik at det overordnede arbeidet kan gjennomføres på en forsvarlig og målrettet måte.

Økonomiske forhold

Sigerfjord har som mange andre norske kommuner et betydelig etterslep på VA-infrastruktur, hvor oppgradering og modernisering vil kreve store investeringer. De nye EU-kravene og overgangen til §14 i forurensningsforskriften vil øke investeringsbehovet ytterligere, noe som vil kreve betydelig finansiering over tid. For å håndtere dette må det legges opp en langsiktig økonomisk strategi med prioritering av nødvendige prosjekter, og det bør vurderes ulike finansieringskilder som statlige midler, tilskudd og eksterne lån. Et forsvarlig økonomisk grunnlag er helt avgjørende for å unngå at oppgraderings behovet blir uløst, spesielt i en situasjon der mange kommuner står overfor store kostnader knyttet til å oppfylle dagens og fremtidens standarder for VA-infrastruktur.

Folkehelse

Arbeidet med å oppgradere og modernisere VA-infrastrukturen vil ha en svært positiv påvirkning på folkehelsen. En oppdatert og robust avløps- og overvannsordning reduserer risikoen for forurensning og spredning av sykdomsfremkallende mikroorganismer, noe som beskytter innbyggernes vannkvalitet og miljø. Bedre kapasitet og effektiv rensing vil dessuten bidra til å forhindre utbrudd av vannbårne sykdommer, særlig i tettbygde områder som Sigerfjord. På sikt vil en helhetlig og sikker VA-infrastruktur styrke innbyggernes trygghet, fremme et bedre miljø, og bidra til en sunnere samfunnsutvikling.

Klima-, miljø- og naturforhold

Oppgraderingen og moderniseringen av VA-infrastrukturen vil ha en betydelig positiv effekt på klima, miljø og naturforhold. Ved å redusere overløp og lekkasjer, og gjennom mer effektive renseprosesser, vil utslipp av forurensning til vann og natur bli i henhold til strengere krav, noe som beskytter lokale økosystemer og vannkilder. I tillegg vil et oppgradert system kunne håndtere overvannsbehandling bedre, noe som forebygger erosjon og erosjonsskader i naturen. Over tid vil dette bidra til å redusere miljøbelastningen, bevare biologisk mangfold og fremme en mer bærekraftig og klimavennlig forvaltning av vannressurser i regionen.

KONKLUSJON

Sammenlagt vil en helhetlig oppgradering av VA-infrastrukturen i Sigerfjord bidra til å forbedre folkehelsen, styrke klima-, miljø- og naturforholdene, og sikre bærekraftig utvikling. For å lykkes kreves

god planlegging, tverrfaglig samarbeid, økte ressurser og langsiktig økonomisk innsats. Dette vil legge grunnlaget for en tryggere, renere og mer robust vann- og avløpsforvaltning for regionens fremtid.